

ב 1318/07 משה אייל נ' מדינת ישראל - משרד הבריאות (אזורי לעבודה - ירושלים, י' שטיין)

עב 1318/07 משה אייל נ' מדינת ישראל - משרד הבריאות (אזורי לעבודה - ירושלים, י' שטיין)
21/07/2008 - עבודה - בריאות - ביטוח בריאות ממלכתי - בית הדין לעבודה הפנה חולה החולה
בתסמונת נדירה אשר התרופה לה אינה בסל הבריאות לוועדת חריגים של קופת החולים אשר תשקול את בקשתו; נקבע כי למרות שקופות חולים אינן מחויבות לספק לחבריהן תרופות בנוסף על אלו אשר בסל הבריאות, הן רשאיות להעניק תרופות מעבר לקבוע בחוק, במיוחד כאשר מדובר במקרים חריגים, כאשר מבוטח נמצא במצב בריאותי חמור או חולה במחלה נדירה או קשה לטיפול, או כשאינן טיפול יעיל במסגרת הסל הקיים.

בית הדין סיכם ואמר כי לא ניתן לחייב את קופת החולים לספק את התרופה לחולה, כשזו אינה בסל הבריאות, אולם יש מקום לדון בעניינו, בשל נדירות התסמונת בה הוא חולה, במסגרת וועדת חריגים של קופת החולים.

בשם התובע: לא צויין; בשם הנתבעים: פרקליטות מחוז ירושלים, מייטליס אריאל.

בית הדין האזורי לעבודה בירושלים

עב 1318/07

כפני: כב' השופטת יפה שטיין

נציגת ציבור (מ), רבקה ענבל

התובע: משה אייל

נגד

נתבעים: 1. מדינת ישראל - משרד הבריאות

2. קופת חולים כללית

ע"י ב"כ 1. פרקליטות מחוז ירושלים-אזרחי

2. עו"ד מייטליס אריאל

פסק-דין

1. זהו פס"ד בעניין תביעתו של התובע אשר תובע את קופת החולים, ולחלופין את משרד הבריאות, לממון לו את תרופת ה"אוונדיה" (להלן: התרופה), ע"פ מרשם רפואי, ואשר הנתבעים מסרבים לאשרה.

2. הרקע לתביעה:

א. תובע חולה במחלת כבד נדירה הקרויה גם תסמונת דורפמן איכטיוזיס סנדרום (להלן: המחלה).

ב. התרופה מצויה בסל הבריאות אם כי לא להתוויה במחלת הכבד אלא למחלות אחרות.

ג. אין חולק כי התובע רוכש מזה מס' חודשים באופן פרטי את התרופה, אשר מקלה עליו, וכי עלותה היא כ-250 ש"ח לחודש.

3. התנהלות התיק: היות והשאלות שהתעוררו לא היו שאלות עובדתיות אלא משפטיות, סיכמו הצדדים טענותיהם בכתב, וזאת לאחר שצורפו על ידי התובע מסמכים רפואיים ומאמרים לעניין מחלתו. בטרם מתן פסה"ד ביקש ביה"ד מהתובע להמציא הבהרה מהרופא המטפל בשאלות אלו:

א. באילו תרופות נעשה ניסיון קודם לטפל בתובע (ככל שהיה), ומדוע הופסק הטיפול.

ב. מה גרם להמלצה לנטילת התרופה שאינה נמצאת בסל התרופות (בהתוויה למחלתו) והאם ניתן לטפל בתסמונת הכבד השומני בתרופות אחרות המצויות בסל.

בתגובה השיב פרופ' איתן גלון כי התרופה מאקטבת אנזים שעשוי להועיל בפירוק הטריגליצריד לשומן זמין למטבוליזם של החולה וכי פירוק השומן יביא לירידת נפיחות הכבד ואולי להפחתת כאבים. לדבריו, מאחר שהתסמונת נדירה מאוד, התרופה באופן מקורט לא עברה רישוי למחלתו זאת, אך התרופה רשומה בארץ לאינדיקציה דומה: סכרת, שגם בה עליית טריגליצרידים, והתרופה גורמת שפירוק שומן זה בסכרת. לדבריו, התרופה נמצאת בשימוש רחב בארץ ובעולם במינונים שהתובע מקבל וכי "נראה לי הגיוני ונדרש לנסות טיפול פשוט ומקובל זה בחולה."

4. עיקר טענות התובע: לטענת התובע, לא יתכן שבגלל נדירות מחלתו, לא יתאפשר לו לקבל את התרופה, במימון קופת החולים, אף שיש בה כדי להקל עליו. גם העובדה שהוא נוטל באופן פרטי את התרופה, אין בה כדי לאיין את זכותו שהתרופה תמומן ע"י הקופה. יתרה מזו, לו היה מי מרופאיו סבור כי יש תרופה אחרת שיכולה לפעול כמו התרופה - היו אומרים לו זאת, מה גם שאין מחלוקת כי תרופה זאת אכן עוזרת לו. דווקא המחיר הלא גבוה של התרופה - מצדיק את אישורה, כאשר לו, כאדם פרטי, שלוקח תרופות נוספות - הנטל עליו הוא גבוה.

5. עיקר טענות הנתבעות: באי כח הנתבעות טוענות (כל אחת מנקודת מבטה), כי הן פועלות אך ורק במסגרת החוק וכי משמוסכם שמדובר בתרופה שאיננה בהתוויה למחלתו של התובע - לא ניתן לחייב מי מהן לממן, מה גם שמדובר בתרופה שאינה יקרה ושהתובע בכל מקרה רוכש אות ומשתמש בה כבר מספר חודשים. עוד נטען, שגם לפי חוות הדעת של פרופ' איתן גלון, אין מדובר בתרופה שעוזרת לרפא את החולה, אלא בתרופה שיכולה להקל עליו "להורדת נפיחות ואולי להפחתת כאבים", וכי באילו אין די כדי שהקופה או המדינה יחוייבו לשלם לו בגין התרופה. לטענת ב"כ הקופה, כבד שומני הינו תסמין של מחלות רבות, ולא דווקא של הסינדרום ממנו סובל התובע, ובקופה מבוטחים חולים רבים הסובלים מכבד שומני ממחלות שונות.

אישור מתן התרופה לתובע תהווה אפליה לטובה לעומת מבוטחיה האחרים של הקופה. בכל מקרה, מדובר ברשימה סגורה של תרופות ושירותים אותן על הנתבעת לספק למבוטחיה ורק בהתאם להתוויות המפורטות ברשימה ב"כ

= 2 =

משרד הבריאות הוסיפה כי אין מקום בכל מקרה לדרוש מהמדינה לשאת או להשתתף במימון התרופה, וכי לא ניתן לדרוש ממנה כל סעד אופרטיבי כנתבעת נוספת, וכי "דרך המלך בתביעת מבוטח נגד קופת חולים בה הוא חבר אינה כרוכה בצירוף המדינה כבעל דין אלא כמשיבה העיקרית, זאת לשם בירור השאלות העקרוניות העולות בה" (כפי שקבע כב' הנשיא אדלר בע"ע 1507/02 בעניינה של עדה בן צבי).

6. דיון:

א. כידוע, סל שירותי הבריאות, כהגדרתו בסעיף 7 לחוק ביטוח בריאות, כולל רשימת תרופות המפורטת בצו ביטוח בריאות ממלכתי (תרופות בסל שירותי הבריאות, (תשנ"ה-1995) [להלן - צו התרופות].

סעיף 8(ז)(2) לחוק ביטוח בריאות מעגן את סמכותו של שר הבריאות לשנות את הקבוע בצו התרופות, ובלבד שהשינוי לא יוסיף לעלות סל שירותי הבריאות.

אין חולק כי התרופה אכן מהווה חלק מסל הבריאות אלא שאישורה מותווה למחלה אחרת מזו שסובל התובע ממנה.

ב. על פי הפסיקה שהתגבשה, אין לחייב את קופת החולים ליתן למבוטח תרופה אשר אינה כלולה בסל הבריאות, או תרופה הרשומה בסל הבריאות שלא לצורך האחת המטרות המפורטות בהתוויה, כאשר נקבע כי:

"שאלת הכללתה של תרופה בסל הבריאות הוא עניין לשר הבריאות ולגורמים המקצועיים המוסמכים עליהם ועליהם בלבד מוטלת החובה לבדוק את הצורך וההצדקה שבהוספת תרופה לסל הבריאות... בענייננו וכפי שנאמר לעיל, התרופה אינה כלולה בסל הבריאות בהתוויה למחלה ואנו איננו הגורם המוסמך להוסיף או לגרוע מן הסל."

עוד נפסק כי קופות החולים אינן חייבות לספק לחברייהן שירותים, לרבות תרופות, בנוסף על אלה הקבועים בסל הבריאות (ע"ע 1396/00 שירותי בריאות כללית - ענת יהל, ע"ע 1507/02 מכבי שירותי בריאות - עדה בן צבי ואח', פד"ע לט 112). לאור זאת, בשורה של פסקי דין, סירב בית הדין הארצי לעבודה ליתן סעד מעבר למה שנקבע בסל.

למרות זאת קבע בית הדין הארצי כי השירותים שקופת החולים חייבת לתיתם, הינם בגדר "ריצפה" והקופה רשאית להעניק שירותים ותרופות מעבר לקבוע בחוק (ר' לדוגמא דב"ע 7-4/97 קופת חולים כללית - לילי כרמל, פד"ע לג 415; ע"ע 1091/00 אלעד שטרית - קופת חולים מאוחדת, פד"ע לה 5; דב"ע 7-5/97 - קופת חולים הכללית ואח', פד"ע לג 193).

לפיכך, במקרים חריגים, בהם מבוטח נמצא במצב בריאותי חמור או חולה במחלה נדירה או קשה לטיפול או קשות לטיפול, או מקרים בהם לא קיים טיפול יעיל במסגרת הסל הקיים, רשאית קופת החולים להעניק שירותים מעבר לחובתה בחוק, לפני משורת הדין, אם כי אין היא חייבת לעשות כן (ר' לעניין זה בספרו של ד"ר כרמל שלו, "בריאות, משפט וזכויות האדם", הוצאת רמות - תשס"ג-2003, עמ' 283).

מהאמור לעיל עולה כי אין מקום לחייב את הקופה לאשר תרופה שאינה במסגרת ההתוויה של אותה תרופה בסל הבריאות, אם כי יש מקום, לאור נדירותה של התסמונת, כי עניינו יישקל במסגרת וועדת חריגים (כאשר בפס"ד אלעד שטרית דלעיל ניתנה סקירה ארוכה וממצה של מטרות ודרך עבודת וועדת החריגים). לפיכך על התובע יהיה לפנות לוועדת חריגים אשר תשקול את בקשתו.

סוף דבר:

התביעה נדחית כלפי שתי הנתבעות. יחד עם זאת רשאי התובע למצות את זכויותיו ולפנות לוועדת חריגים של הקופה, אשר תשקול את בקשתו.

ערעור על פסק דין זה ניתן להגיש לבית הדין הארצי תוך 30 יום מיום המצאת פסק הדין ליד הצד המבקש לערער.

ניתן היום 21/07/2008, בהעדר הצדדים.